FESTIVAL 20 21

ON A DEVIL'S STAIRCASE

28.09.2026

OPEN MIND, OPEN EARS

Maandag 28.09.2026 ◆ 20:30

Grote Aula Maria-Theresiacollege
Intro **Pieter Bergé** – 19:45

ON A DEVIL'S STAIRCASE [ca. 75']

◆ **György Ligeti (1923-2006)**

Étude 15: White on White

Étude 7: Galamb Borong
Étude 3: Touches bloquées

◆ **Brecht Valckenaers (°2000)**

Rhythm Study 6: Interlocking première

Étude 11: En Suspens
Étude 1: Désordre

INTERLUDE

◆ **Morton Feldman (1926-1987)**

Palais de Mari I selectie

Étude 8: Fém
Étude 16: Pour Irina

Rhythm Study 7: Ascending première

Étude 2: Cordes à vide
Étude 6: Automne à Varsovie

INTERLUDE

Palais de Mari II selectie

Étude 10: Der Zauberlehrling
Étude 4: Fanfares

Rhythm Study 8: Descending première

Étude 5: Arc-en-ciel
Étude 13: L'Escalier du Diable

Étude 15: White...

Brecht Valckenaers,
piano

[CONCEPT] *On a Devil's Staircase* is het derde deel van de Ligeti-tetralogie die Festival 20·21 twee jaar geleden opstartte met festival-artiest-in-residentie Brecht Valckenaers. Eerder kwamen al Ligeti's jeugdwerk *Musica Ricercata* en zijn werken voor twee piano's aan bod. Deel drie focust helemaal op de grensverleggende etudes van de Hongaar, die niet alleen in diens oeuvre, maar ook in de pianomuziek van de 20e eeuw een centrale plaats innemen. Valckenaers houdt daarbij vast aan het beproefde recept om het hoofdwerk met andere composities te verbinden. Enerzijds voegt hij uittreksels uit Morton Feldmans *Palais de Mari* toe om wat tegengewicht te bieden aan de vaak spectaculaire Ligeti-stukken; anderzijds gaat Valckenaers ook rechtstreeks met diens etudes in dialoog.

[LIGETI-ETUDES] De etudes van Ligeti, achttien in totaal, verschenen in drie aparte boeken tussen 1985 en 2001. Naar de geest sluiten ze aan bij de lange traditie van composities waarin componisten per etude een technisch idee of probleem centraal stellen en daar vervolgens een volledige compositie omheen bouwen. Bij Ligeti is het vertrekpunt vaak de organisatie van de tijd. Dat levert enerzijds heel wat etudes op waarin hij werkt met complexe ritmes en metra, en zelfs met de opeenstapeling van meerdere ritmische en/of metrische lagen. Ligeti is duidelijk ook gefascineerd door 'akoestische illusies': hoe kan je bijvoorbeeld een werk schrijven dat steeds 'hoger' lijkt te gaan of voortdurend lijkt te versnellen, terwijl dat de facto niet het geval is? Veel voorkomend zijn ook de werken waarin de componist een mechanisch proces op gang trekt en dat vervolgens door kleine ingrepen begint te destabiliseren. De meeste etudes van Ligeti zijn virtuoos en veeleisend, maar nu en dan verschuift de focus naar pure klankexploratie. Een mooi voorbeeld daarvan is (het eerste deel van) *White on White*, waarmee Brecht Valckenaers zijn recital zowel begint als afsluit.

[FELDMANS PALAIS DE MARI] Brecht Valckenaers speelt in totaal dertien studies van Ligeti, verspreid over drie grote blokken. Tussen die blokken plaatst hij twee episodes uit het pianowerk *Palais de Mari* (1986) van de Amerikaanse minimalist Morton Feldman. De muziek van Feldman contrasteert maximaal met die van Ligeti. Meestal lijkt de tijd stil te staan. In een schijnbaar oneindig universum laat Feldman klanken opduiken en verklinken. Elementen worden vaak herhaald, maar zonder dat de indruk van een proces ontstaat. Het hele werk heeft eerder de allure van een uitgecomponeerde stilstand. Het is alsof je naar de zee kijkt op een windstille dag: aan de oppervlakte zijn er voortdurend kleine verschuivingen, maar de totaalindruk is er een van massieve onbeweeglijkheid.

[CREATIES] Toen Brecht Valckenaers twee jaar geleden het *Ex Nihilo*-programma uitdacht, componeerde hij in dat kader zelf enkele ritmische etudes. Die moesten helpen om het hele concept nog meer continuïteit en draagkracht te geven, maar tegelijk ook sterk genoeg zijn om als composities op zich te kunnen fungeren. Vanuit datzelfde principe schreef Valckenaers ook voor dit programma enkele nieuwe werken. Een achterliggende ambitie daarbij is om tegen het einde van zijn festivalresidentie, in 2027, een cyclus van twaalf ritmische studies te voltooien, waarmee hij zich ook een plaatsje zal toe-eigenen in de etude-traditie waarvan onder andere Chopin, Liszt en Debussy bekende vertegenwoordigers zijn.

Pieter Bergé

SCAN ME

Concert info in English

CONCERTAGENDA

30.09.2026 – 20:30

Gavin Bryars
HERMESensemble,
Koen Kessels, Lise Bruyneel

05.10.2026 – 20:30

Luc Brewaeys, Annelies Van Parys, Philippe Boesmans
Bowmore Quartet

06.10.2026 – 20:30

Satellietconcert:
Quasi una Fantasia
Jan Michiels, Inge Spinette & John Koslovsky

07.10.2026 – 20:30

Franz Schubert, György Kurtág, Béla Bartók, Johann Sebastian Bach
Jan Michiels & Inge Spinette

13.10.2026 – 20:30

Grażyna Bacewicz
Karski Quartet,
Brecht Valckenaers

18.10.2026

Themadag:
In memoriam Benjamin Britten
Hathor Consort, Conservatorium SLAC, Boho Strings Antwerp & solisten

29.10.2026 – 20:30

Slotconcert:
Béla Bartók
Oxalys, Johannes Witt, Katrien Baerts, Thomas Bauer, Lise Bruyneel

TRANSIT
23-25.10.2026
STUK

FESTIVAL2021.BE

SCAN ME

Website

SUBSIDIËNTEN, SPONSORS EN PARTNERS

Vlaanderen verbeelding werkt · leuven · KU LEUVEN · nationale loterij MEER DAN SPELEN

Projectpartner: KBC • **Partner:** Nationale bank / Imec • **Sponsors met VIP-invitaties:** Peeters Drukkerij / Uitgeverij / Boekhandel • **Logistieke sponsors:** Maene / Auvicom / Leffe / Pentahotel Leuven • **Mediapartner:** Klara

BEELD & VORM: lafabriquedesregards.eu